

Transport og montering af natursten.

Bordplader med udskæring, vinduesplader, facadeplader m.v., hvor længdemålet er større end det dobbelte breddemål:

Transport

Transporten skal altid foregå med pladen oprejst på langkanten (surring), såvel i eventuel emballage som under håndteringen.

Montage

Ved montage af vandrette flader skal pladen afsættes lodret på underlaget på langkanten, hvorefter den føres til vandret position og skubbes på plads.

Et eventuelt udskæringshul må under ingen omstændigheder benyttes som "håndtag".

Underlag

Alle **underlag** for natursten skal være absolut plane og stabile og må under ingen omstændigheder kunne nedbøjes ved naturlig belastning. Samtidig kan det være nødvendigt med en ekstra understøtning / opklodsning, da naturstenplader ikke altid kan påregnes at være helt plane på undersiden.

Omkring udskæringer og andre udsatte steder bør man sikre stabiliteten ved eventuel forstærkning af underlaget med f.eks. en stålskinne eller lignende.

Hvis De måtte ønske yderligere information, kontakt da venligst Deres stenvareleverandør.

RENGØRING / VEDLIGEHOLDELSE SAMT TRANSPORT OG MONTERING AF

MARMOR, GRANIT OG SKIFER

Tillykke med Deres nye naturstensprodukt!

For at De skal få størst glæde af Deres natursten, har vi udarbejdet omstændige vejledning i rengøring / vedligeholdelse samt transport og montering af natursten.

FR **STARK**
KALK- OG MØRTELVÆRKERNE
38 16 66 00

Der hersker stadig en del usikkerhed om, hvordan man plejer natursten. Det er et stort emne, som vil blive meget omfattende, såfremt det skal laves alt for detaljeret. Indledningsvis vil vi fortælle lidt om de forskellige stentypers oprindelse og sammensætning.

Marmor består af kalkspat - nedbrudte bjergarter, plantedele og døde skaldyr, som under stort tryk, ved høje temperaturer og til dels kemiske aktiviteter er dannet i urhavene. Som følge af indholdet af diverse mineraler kan marmor variere meget i farve og hårdhed. De ældste marmortyper er 1500 - 3000 mio. år gamle.

Granit er opbygget af mineraler og består af forskellige metaller samt indeholder kvarts, feldspat, gnejs og glimmer. Disse materialer gør, at granit er meget slidstærkt. Farverne i granit spænder fra sort, rødt, grønt, blåt m.m. til næsten hvidt. De skandinaviske granitter, dannet for 2000 - 4000 mio. år siden, er blandt verdens ældste og stærkeste.

Skifer er lerbjergarter, dannet for mere end 500 mio. år siden. Den lagdelte, lette struktur, der let kløves med laget, er fremkommet, hvor nedbrudte bjergarter eller skaldyr m.m. har aflejret sig i vand. Skiferens struktur bliver fin og regelmæssig, hvor aflejringerne har fundet sted på roligt vand. Ved de overliggende massers tryk komprimeres leret. Der findes flere typer skifer, f.eks. lerskifer og kvartsitskifer.

Skifer optræder i forskellige farvenuancer: sort, grøn, og gullig, men røde og rødlige nuancer forekommer også.

RENGØRING OG VEDLIGEHOLDELSE AF NATURSTEN.

Pleje af marmor:

Det er vigtigt, at natursten bliver behandlet rigtigt - især i den første tid efter monteringen.

For at beskytte marmor mod nedtrængning af forskellige former for fedt og snavs m.m., er det vigtigt at få mættet marmoren.

Til mætning af marmor kan vi anbefale ENC MARMORFIX / sæbespånévand / krystalsæbe, som påføres marmoren. Skyl af med lunken vand.

Bivoks kan også anvendes til mætning af marmor. Bivoksen påføres med en ufarvet klud, når marmoren er helt tør, og poleres op, så der ikke fremkommer striber.

Ovenstående behandling gentages 3 - 4 gange i løbet af de første 14 dage.

Almindelig rengøring anbefales at foregå med ENC MARMORFIX / sæbespånévand / krystalsæbe.

MARMOR TÅLER IKKE SYRE I NOGEN FORM.

Pleje af granit:

Som ved marmor er det vigtigt, at også granit bliver behandlet rigtigt.

For at beskytte granit mod nedtrængning af forskellige former for fedt, er det vigtigt at få mættet granitten.

Til mætning af granit kan vi anbefale ENC MARMORFIX / sæbespånévand / krystalsæbe, som påføres granitten. Skyl af med lunken vand. Bivoks kan også anvendes til mætning af granit. Bivoksen påføres med en farvet klud, når granitten er helt tør, og poleres op, så der ikke fremkommer striber.

Ovenstående behandling gentages 3 - 4 gange i løbet af de første 14 dage.

Til forskel fra marmor tåler granit på grund af sin geologiske sammensætning næsten alle former for rengøringsmidler. Granit skal i øvrigt vedligeholdes som marmor.

Almindelig rengøring anbefales at foregå med ENC MARMORFIX / sæbespånévand / krystalsæbe.

Granit kan tåle varme ting, men glohede gryder og pander direkte fra kogepladen kan trække fedtstoffet op af pladen, så det viser sig som en plet, og i værste fald kan pladerne revne. Læg derfor en ting (kniv, grydeske el.lign.) under kanten af gryden/panden.

Pleje af skifer:

OBS! På kvartsitskifer (Offerdal- og Alta m.v.), må der IKKE bruges olieholdige produkter til rengøring og vedligeholdelse, men derimod lunken vand og en børste.

Lerskifer, (portugisisk og italiensk skifer m.v.), skal behandles som øvrige naturstensmaterialer.

Til mætning af skifer kan vi anbefale ENC MARMORFIX / sæbespånévand / krystalsæbe, som påføres pladen. Skyl af med lunken vand.

Ovenstående behandling gentages 3 - 4 gange i løbet af de første 14 dage.

Almindelig rengøring anbefales at foregå med ENC MARMORFIX / sæbespånévand / krystalsæbe.

Med tiden kan der aflejres "kalksæbe" i ujævnhederne i skiferen. Pladen skal i så fald bearbejdes med et fedt-afrensende produkt, f.eks. ENC GRUNDRENS. Skiferen skrubbes godt med en børste for at få kalk / snavs ud af ujævnhederne, og der vaskes efter med rent vand. Nu er skiferen imidlertid udtørret og skal igen behandles med ENC MARMORFIX, evt. vand tilsat sæbespånévand / krystalsæbe.